

Aleg. 24.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania żeglugi parowej
na Dniestrze.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o petycyi spółki żeglugi parowej na Dniestrze, istniejącej pod firmą „B. Słonecki i K. Nawarski“ o subwencyę dla tego przedsiębiorstwa, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 13. października 1884. następującą uchwałę:

„Uznając w ogóle ekonomiczną ważność żeglugi parowej na Dniestrze i wielką jej dla handlu krajowego doniosłość, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji przekazuje Wydziałowi krajowemu petycyę spółki:

„żegluga parowa na Dniestrze B. Słonecki i K. Nawarski“ z poleceniem:

„po 1sze, aby Wydział krajowy stopień użyteczności tego przedsiębiorstwa, niemniej warunki bytu i rozwoju jego jak najściślej zbadał i rozpoznał, czy i o ile przedsiębiorstwo „to na subwencyonowanie zasługuje, upoważniając Wydział krajowy, jeżeli rezultat badania „okaże się dodatni, do udzielenia tej spółce subwencyi do wysokości 3.000 zł. w. a. dla podtrzymania żeglugi parowej na Dniestrze;

„po 2gie, aby Wydział krajowy wszedł w rokowania z Wysokim c. k. Rządem „i starał się uzyskać odpowiednią subwencyę dla żeglugi parowej na Dniestrze z funduszów „państwowych;

„po 3cie, aby Wydział krajowy o rezultacie powierzonych sobie czynności zdał sprawę „Sejmowi na najbliższej sesyi i stosownie temuż przedstawił wnioski.“

Przystępując do wykonania tej uchwały, rozpoczął Wydział krajowy odezwą z d. 4. listopada 1884. l. 54.343 rokowania z c. k. Rządem w przedmiocie uzyskania stałej i skutecznej pomocy państwowej dla przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze.

W odpowiedzi na powyższą odezwę oświadczyło c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 30. listopada 1884. l. 71.466, że przedsiębiorstwo pod firmą: „B. Słonecki i K. Nawarski“ nie może być uważane jako formalne przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze, nie posiada bowiem należycie urządzonego parowca dla przewozu osób i rzeczy, a jedyny statek mały, którym

rozporządza, służyć może tylko dla lekkich przewozów; że jednak jest w toku zawiązanie towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, do którego też p. p. Słonecki i Nawarski wejść mają, a gdy to towarzystwo prawnie ukonstytuowanem zostanie i okaże warunki swojego bytu i rozwoju, natenczas dopiero będzie rządowa władza krajowa w możności wstawienia się u c. k. Rządu centralnego celem wyjednania subwencji dla tego, zdaniem c. k. Namiestnictwa, ze wszech miar pożądanego przedsięwzięcia.

Niezależnie od zdania c. k. Namiestnictwa o spółce żeglugi parowej na Dniestrze pod firmą: B. Słonecki i K. Nawarski, postanowił Wydział krajowy w dopełnieniu polecenia Wysokiego Sejmu zbadać jak najściślej stopień użyteczności niemniej też warunki bytu i rozwoju przedsiębiorstwa rzeczonyj spółki, oraz rozpoznać na podstawie dat autentycznych, czy i o ile przedsiębiorstwo to na subwencyonowanie z funduszu krajowego zasługuje i czyli częściowa, lub całkowita wypłata zasiłku 3.000 zł., przez Wysoki Sejm warunkowo przyznanego, dałaby możność racjonalnego i skutecznego podtrzymania żeglugi parowej na Dniestrze, czyli też przeciwnie mogłaby zachodzić obawa, że istniejące przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze, nie mając warunków bytu trwałego i należytego rozwoju, pochłonałoby mogło bezużytecznie subwencję krajową i naraziłoby nietylko kwotę subwencyjną na zmarnowanie, ale nadto stałoby się przyczyną zawodu i rozczarowania, któreby w przyszłości mogły wpłynąć szkodliwie na wspieranie podobnych przedsiębiorstw funduszami publicznymi.

Zbadanie sprawy w powyższym kierunku porucił Wydział krajowy uchwałą z d. 9. grudnia 1884. r. fachowej komisji, w skład której weszli dwaj rzeczoznawcy zaproszeni, a mianowicie:

Posel Ludwik Wierzbicki, nadinspektor kolei Lwowsko - Czerniowieckiej i pan Alfred Elsner, inspektor kolei Karola Ludwika, tudzież jeden urzędnik techniczny Wydziału krajowego w osobie pana Jana Łuniewskiego, który w czasie swego pobytu za granicą miał sposobność nabycia specjalnych wiadomości w tym zakresie. Rzeczoznawcy udali się pod przewodem W. Wierzbickiego do Halicza, a po zbadaniu rzeczy na miejscu przedstawili Wydziałowi krajowemu w dniu 18. i 25. maja b. r. ściśle, gruntowne i wyczerpujące sprawozdania, z których w ogólności wynika, że spółka żeglugi parowej na Dniestrze pod firmą: B. Słonecki i K. Nawarski jest przedsiębiorstwem bardzo małym z powodu niedostateczności taboru, tudzież braku odpowiednich kapitałów i wyrobionych stosunków przewozowych, niezdolnem do rozwoju należytego, a mogącym utrzymać się jeszcze tylko przez czas stosunkowo krótki.

Rzeczoznawcy stwierdzili też, że jedyny parowiec, o sile 8 koni, którym spółka rozporządza, nieprzydatny zresztą do ruchu regularnego na Dniestrze, jako rzece nieuregulowanej, uległ wraz z jedną barką żelazną tak znacznemu zniszczeniu, iż koszta naprawy byłyby nie małe, a trwałość nie długa.

W obec tego ujemnego rezultatu badań dokonanych co do przedsiębiorstwa spółki powyższej, oświadczył Wydział krajowy w piśmie z dnia 29. maja b. r. l. 25.173, wystosowanem do pp. B. Słoneckiego i K. Nawarskiego, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1884. nie może im być wypłacona subwencya 3.000 zł. w. a., i że tylko takie przedsiębiorstwo żeglugi parowej na Dniestrze mogłoby liczyć na pomoc kraju, któreby potrafiło wykazać warunki trwałego bytu i rozwoju.

Zarazem oznajmił im Wydział krajowy, że gdyby zdołali doprowadzić do skutku zawiązanie i prawne ukonstytuowanie się towarzystwa większego, opartego na silnych materialnych podstawach, któreby dawało dostateczną rękojmię, że potrafi odpowiedzieć nie tylko chwilowym przemijającym potrzebom, ale spleść się z żywotnymi interesami kraju i zapewnić przedsiębiorstwu żeglugi parowej na Dniestrze trwałość na dłuższy szereg lat, natenczas gotów byłby Wydział krajowy nietylko wypłacić im jednorazową subwencję do wysokości 3.000 zł. w. a. na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1884. r., lecz

nadto w dalszem wykonaniu tejże uchwały przedstawiłby Wysokiemu Sejmowi wniosek o zapewnienie takiemu przedsięwzięciu stałej pomocy krajowej przez pewien szereg lat obok pomocy państwowej.

Po otrzymaniu oświadczenia Wydziału krajowego z dnia 29. maja b. r. wniósł p. K. Nawarski imieniem spółki żeglugi parowej na Dniestrze podanie do Wydziału krajowego z dnia 27. lipca b. r., w którym uprasza, ażeby Wydział krajowy oznaczył bliższe szczegóły i warunki, pod jakimi mogłaby być wyznaczona ewentualna subwencya, na wypadek, jeżeli w myśl powyższego oświadczenia Wydział krajowy ukonstytuuje się na prawnych podstawach spółka żeglugi parowej na Dniestrze, oparta o kapitał dostateczny.

W szczególności żądał przedstawiciel spółki, ażeby Wydział krajowy uchwalił:

- I. Warunki, z jakimi subwencya wyznaczoną będzie.
- II. Wysokość tejże subwencji i zasadę, na jakiej ma być oparta, t. j. czyli wyznaczoną będzie w pewnej sumie rocznej, czyli też w poręczeniu kapitałowi zakładowemu pewnego oprocentowania.
- III. Przeciąg czasu trwania subwencji.

Przytem oświadczył p. K. Nawarski w swoim i swego spółnika imieniu, że tak długo nie mogą przystąpić do ostatecznego zawiązania towarzystwa w jakiejkolwiek formie, dopóki nie dowiedzą się ostatecznie o powyższych warunkach, nie mniej też o zasadzie uzyskać się mającej subwencji rządowej.

Na poparcie swej prośby przedstawiła spółka:

- 1) Odpis statutów zawiązać się mającego Towarzystwa akcyjnego dla prowadzenia żeglugi parowej na Dniestrze, przedstawionych c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych celem uzyskania zatwierdzenia.
- 2) Kosztorys urządzenia przyszłej żeglugi parowej na Dniestrze wraz z kosztami ruchu i administracji.
- 3) Wykaz spodziewanego dochodu surowego.

Z przedstawionych statutów przyszłego Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, o których zatwierdzeniu nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej urzędowej wiadomości, wynika, że kapitał zakładowy Towarzystwa oznaczony został na sumę 1,000.000 zł. w. a. i składać się ma z 10.000 sztuk akcji po 100 zł. w. a. w nominalnej wartości, z których na razie wypuszczoną zostanie tylko 1.250 akcji całkowicie wypłaconych.

Z przedstawionego kosztorysu okazuje się, że koszta zaprowadzenia żeglugi Dniestrzej na przestrzeni Niżniów-Okopy obliczono na kwotę 150.000 zł.

Roczne koszta ruchu i administracji obrachowano na kwotę	42.460 zł.
a dodając 5% na oprocentowanie kapitału zakładowego (150.000 zł.)	7.500 „
i 8% na amortyzację kapitału zakładowego, rezerwę i wypadki nadzwyczajne	12.000 „
obliczono spodziewany wydatek roczny na sumę	<u>61.960 zł.</u>

Wydatek ten znaleźć ma, podług przedstawionego kosztorysu, pokrycie w dochodach brutto z trzech parostatków, które uczynić mogą rocznie okrągło 60.000 zł. w przypuszczeniu, że każdy parowiec przebędzie w roku 10 razy przestrzeń Niżniów-Okopy i napowrót (470 km.) z ładunkiem 1.000 cet. metrycznych, i że za przewóz jednego cetnara metrycznego na tejże przestrzeni albo w kierunku odwrotnym otrzyma Towarzystwo po 1 zł. w. a.

Jakkolwiek powyższa cyfra dochodu spodziewanego opiera się tylko na samych przypuszczeniach, na których w braku dat rzeczywistych polegać nie można, to jednak Wydział krajowy nie chcąc przesądzać dalszemu rozwojowi sprawy i pragnąc wywiązać się jak najściślej z danego mu przez Wysoki Sejm polecenia, wznowił odezwą z dnia 4. sierpnia b. r. l. 38.736 rokowania z c. k. Rządem na podstawie przytoczonego wyżej podania spółki żeglugi parowej na Dniestrze z dnia 27. lipca b. r., upraszając c. k. Namiestnictwo, ażeby odnośnie do oświadczenia swego z dnia 30. listopada 1884. l. 71.466 zbadało przedłożone teraz materiały, mająca

służyć do ocenienia działalności i użyteczności projektowanego przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Dniestrze i wyjednało, jak można najrychlej, decyzję c. k. Ministerstwa co do warunków ewentualnej subwencji państwowej dla przyszłego Towarzystwa żeglugi wspomnianej.

Dnia 6. października b. r. l. 41.806 ponowił Wydział krajowy prośbę powyższą, na co otrzymał dnia 22. października b. r. odpowiedź, że w sprawie ewentualnej subwencji państwowej dla zawiązać się mającego Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze, odniosło się już c. k. Namiestnictwo sprawozdaniem z dnia 3. września b. r. l. 50.099 do c. k. Ministerstwa, że jednak decyzja ministerjalna w tej sprawie dotychczas nie nadeszła.

Ponieważ wnioski, jakie Wydział krajowy mógłby przedstawić w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi, zostawać by musiały w ścisłym związku z odnośnem postanowieniem rządowem, którego oczekujemy i od którego również także istniejąca spółka ostateczne zawiązanie się nowego Towarzystwa zależnem czyni, przeto Wydział krajowy nie mogąc jeszcze przedłożyć wniosków merytorycznych, postanowił ograniczyć się na razie na przedstawieniu dotychczasowego stanu sprawy subwencyonowania żeglugi parowej na Dniestrze, przekazanej mu uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 13. października 1884 r.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem
Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. listopada 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Władysław hr. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego.